

матеріалу для загальних висновків. Утім це зауваження методичного характеру не змінює загального позитивного враження від рецензованої монографії, котра, на нашу думку є корисним надбанням сучасної історіографії та буде сприяти подальшому вивченню історії наукової преси.

DOI: 10.31651/2076-5908-2020-1-177-178

ЗЕМЗЮЛНА Наталка Іванівна,
доктор історичних наук, професор
кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин Черкаського
національного університету
імені Богдана Хмельницького,
Orcid ID: 0000-0002-9028-2093
e-mail: alkatan@gmail.com

Морозова О. С. Дослідження історії України першої половини ХХ ст. в сучасній польській історіографії: напрямки, концепції, дискусії: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 432 с.

Глобалізація торкнулася не тільки і не стільки сфери економіки, фінансів, кордонів, а в першу чергу – культури. Не став винятком й історичний наратив. Кожен народ вибудовує власну історичну модель минувшини. Однак, доступність надбань історичної науки сусідніх країн стала нормою, завдячуючи (щонайменше) знанню мов, спільним науковим заходам, перекладу ключових праць, науково-викладацькій мобільності тощо. Тексти публічної історії, які поширюються через мережу Інтернет, блогерство позбавили істориків права на істину в останній інстанції. Окрім того, доволі часто політики використовують історичне минуле як аргумент у пропаганді власної візії і повсякденної практики.

Монографія О.С. Морозової присвячена сучасній польській українознавчій історіографії – чиннику, що формує погляд на історію України першої половини ХХ ст. в Республіці Польща. Уже перше ознайомлення з текстом засвідчує, що авторкою опрацьовано значний масив публікацій польських істориків. Дослідниця цілком доречно задіяла праці польської та української діаспори, надбання української історіографії. Такий підхід дозволив показати місце сучасної польської історіографії у загальному контексті історичної науки з питання, що досліджується.

Робота структурована за традиційною схемою: вступ, п'ять розділів, висновки, короткий виклад англійською мовою, список джерел, біограми польських українців та іменний покажчик. У свою чергу, розділи складаються з підрозділів.

Дослідниця цілком слушно твердить, що в сучасній польській історіографії не сформувалося наукових шкіл, які спеціально вивчають історію України 1917-1947 років, проте автономно існують науково-дослідні центри у провідних університетських містах, які очолюють знані фахівці. Чільне місце серед них займають історики українського походження, які інтегровані в загальний науковий і політичний простір Республіки Польща, доносячи при тому власну позицію стосовно найбільш контроверсійних питань української минувшини, особливо з огляду польсько-українські стосунки. Найбільш яскраво це простежується в діяльності фундації Святого Володимира хрестителя Русі Київської та її очільника В. Мокрого.

О. Морозова, наводячи приклади співпраці українців та поляків, не оминає й трагічних фактів спільного минулого, які зазвичай роз'яструють екстремістські елементи в обох державах та певні політичні угруповання. Тому, на переконання авторки, історики повинні об'єктивно дослідити минувшину з метою винесення уроків для не повторення подібних конфліктних ситуацій. Дослідниця пропонує власну періодизацію сучасної польської історіографії історії України першої половини ХХ століття. Важливими у роботі є додатки, особливо біограми провідних польських українців.

Позитивно оцінюючи доробок О. Морозової, маємо підстави окреслити й певні недоліки та дискусійні моменти. Зосередившись на публікаціях польських колег у наукових періодичних виданнях, численних узагальнюючих працях та монографіях, авторка меншу увагу звернула на тексти істориків, що носять публіцистичний характер. Адже, наприклад, публіцистичні праці Анджея Новака, що позбавлені наукової термінології і орієнтовані переважно не на фахівців, більшою мірою формують загальну візію польського суспільства на низку історичних подій. Аналізуючи події, пов'язані з українсько-польським протистоянням часів ЗУНР, авторці, очевидно, також потрібно було опертися на доробок українських істориків зі Львова, Івано-Франківська та інших наукових центрів регіону.

Рецензована монографія є оригінальною, адже демонструє нові підходи до оцінки сучасної польської історіографії. Її авторка впродовж десятиліття відома своїми публікаціями та виступами на конференціях з даної проблематики. Вважаємо, що монографія О. Морозової посяде гідне місце серед праць вітчизняних істориків.

